

W. R.

Sesja w 100-lecie paryskiego Towarzystwa Nauk Ścisłych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 16/3, 685-686

1971

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prof. P. Rybicki wypowiedział się za przyjęciem ostrych kryteriów selekcji dla problemów naukowych i praktycznych, choć ujęcie historii nauki czasów nam bliższych różnić się musi od ujęcia historii nauki dawniejszej, to dla zachowania jednolitego charakteru całego dzieła tomy obecnie przygotowywane nie powinny różnić się zbyt sposobem opracowania od tomów już wydanych.

Prof. J. Hulewicz mocno zaakcentował konieczność przedstawienia historii nauki polskiej w taki sposób, aby nie pominąć wielu nazwisk uczonych polskich pracujących poza granicami kraju oraz uczonych obcego pochodzenia pracujących dla naszej nauki w Polsce.

Podobne stanowisko zajął prof. K. Maślankiewicz. Polemizując z prof. H. Baryczem stwierdził on, że cezura 1918 r. wydaje się zbędna jedynie pozornie, gdyż warunki, jakie nauce polskiej stworzyło własne państwo, wpływały zasadniczo na jej rozwój.

Podsumowania dyskusji dokonał prof. B. Suchodolski.

Stanisław Brzozowski

NAGRODA DLA REALIZATORÓW DZIEŁA HISTORIA NAUKI POLSKIEJ

Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki przyznał nagrodę dla realizatorów dzieła *Historia nauki polskiej*. Wyróżnieni nią zostali: prof. Bogdan Suchodolski (autor wstępu i redaktor całości dzieła), doc. Paweł Czartoryski (autor części obejmującej Średniowiecze), prof. Paweł Rybicki (autor części obejmującej Odrodzenie), prof. Henryk Barycz (autor części obejmującej Barok), prof. Kazimierz Opalek (autor części obejmującej Oświecenie) oraz dr Zofia Skubała-Tokarska (sekretarz naukowy).

Uroczystość przekazania tej nagrody — na ręce prof. B. Suchodolskiego — odbyła się w styczniu 1971 r. w Urzędzie Rady Ministrów.

Dzieło to, nowatorskie w polskim piśmiennictwie naukowym, zostało podjęte i realizowane przez Zakład Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk, przy współudziale przedstawicieli nauki ze wszystkich prawie polskich ośrodków badawczych.

Ponieważ trzech współautorzy — wydanych już — I i II tomu *Historii nauki polskiej* (profesorowie: P. Rybicki, H. Barycz i K. Opalek) są czynnymi profesorami Uniwersytetu Jagiellońskiego, dyplomy wszystkim wyróżnionym postanowiono wręczyć w Krakowie, z którym to ośrodkiem Zakład Historii Nauki i Techniki PAN wiąże bliska współpraca.

Dokonał tego prof. B. Suchodolski w dniu 30 marca 1971 r. w Stuba Communis Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego, w obecności władz UJ z rektorem prof. Mieczysławem Klimaszewskim na czele oraz wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk prof. Mariana Mięśowicza.

R. T.

SESJA W 100-LECIE PARYSKIEGO TOWARZYSTWA NAUK ŚCISŁYCH

Dnia 19 maja 1971 r. odbyła się w Krakowie, w auli PAN przy ul. Sławkowskiej, sesja naukowa poświęcona stuleciu utworzenia polskiego Towarzystwa Nauk Ścisłych w Paryżu, przygotowana przez Ośrodek Krakowski Zakładu Historii Nauki

i Techniki PAN. Towarzystwo to powstało wśród emigrantów polskich w 1870 r. Działo dzięki mecenatowi głównie Jana Kantego Działyńskiego (1829—1880) z Kórniką pod Poznaniem. Zlikwidowane zostało w 1882 r.

Na sesji tej wygłoszono osiem następujących referatów: 1. dr Jadwiga Dianni — *Powstanie Towarzystwa i jego „Pamiętnika”*, 2. dr Andrzej Mężyński — *Towarzystwo Nauk Ścisłych w Paryżu w świetle archiwaliów Biblioteki Kórnickiej*, 3. prof. Eugeniusz Rybka — *Wkład Towarzystwa w historię astronomii polskiej*, 4. dr Zofia Pawlikowska-Brożkova — *Matematyka w „Pamiętniku” Towarzystwa Nauk Ścisłych*, 5. prof. Julian Samujło — *Zastugi Towarzystwa dla rozwoju nauk technicznych*, 6. mgr Ligia Hayto — *Zagadnienia biologiczne w pracach Towarzystwa*, 7. doc. Ignacy Stroński — *Tematyka chemiczna w „Pamiętniku”*, 8. prof. Bronisław Średniawa — *Prace fizyczne w „Pamiętniku”*. Sesji przewodniczył prof. Eugeniusz Rybka.

Przewiduje się, że pierwszy z sesyjnych referatów, tj. referat dr Jadwigi Dianni, opublikowany zostanie w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki” (prawdopodobnie w numerze 1/1972). Ponadto, nieco później, wszystkie referaty uzupełnione przypisami i innymi materiałami wydane zostaną łącznie w tomie poświęconym paryskiemu Towarzystwu Nauk Ścisłych (prawdopodobnie w ramach „Studiów i Materiałów z Dziejów Nauki i Techniki”).

Inicjatorką prac naukowych, które doprowadziły do tej sesji, była dr Jadwiga Dianni — autorka nieopublikowanego opracowania dziejów Towarzystwa i jego „Pamiętników”. To ogólne opracowanie stało się dla kierownictwa Ośrodka Krakowskiego podstawą do zaplanowania szeregu opracowań szczegółowych, dokonanych następnie przez specjalistów, którzy przedstawili je na sesji.

W. R.

KONWERSATORIUM „NAUKA A WARTOŚCI”

Począwszy od grudnia 1970 r., w Pracowni Badań nad Społeczną Funkcją Nauki Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN, rozpoczęło pracę konwersatorium poświęcone tematowi *Nauka a wartości*. Problem ten, leżący w planie badań Pracowni, skupia zainteresowania zarówno filozofów, jak historyków i socjologów nauki. W pracach konwersatorium uczestniczy około 15 osób; kieruje nim doc. Stefan Amsterdamski. Do końca marca 1971 r. odbyło się osiem zebrań dyskusyjnych.

W dniu 14 grudnia 1970 r. doc. S. Amsterdamski przedstawił referat *Kontekst odkrycia i kontekst uzasadnienia*, w którym polemizował z koncepcją, że rozróżnienie między kontekstem odkrycia a kontekstem uzasadnienia wyznacza granicę między problematyką filozofii nauki z jednej strony i socjologią nauki — z drugiej. Referent wskazał na zagadnienia teorii nauki, których rozwiązanie jest niemożliwe bez przewyciężenia tej sztucznej granicy między przedmiotem filozofii a historii i socjologii nauki.

Na następnym zebraniu, w dniu 13 stycznia 1971 r., referat *O podstawach wartościowania* wygłosił dr Piotr Graff. W referacie przedstawił on tezy swej rozprawy doktorskiej *O procesie wartościowania i wartościach estetycznych* (wydanej w Warszawie w 1970 r.). Referent skoncentrował się głównie na tezach trzeciego i czwartego rozdziału swej książki, w których przeprowadzona jest polemika ze skrajnie obiektywistycznym i skrajnie subiektywistycznym stanowiskiem w kwestii statusu twierdzeń wartościujących i prawomocności ocen.

Na dwóch kolejnych zebraniach, w dniach 27 stycznia i 10 lutego, dyskutowany był referat dra Stanisława Cichowicza *Czy nauka nowożytna dąży do prawdy czy do użyteczności*. W referacie swym autor przedstawił stanowisko Heideggera w kwe-